

עין משפט
גו מצוה

ח א מיי פכ"ג מהלכות אשות הלכה נח:
ב ג מיי שם הלכה כה קמנ עשין מנח טושיע'
ה"ע סימן פה סעיף טו:
י ד ה מיי שם הלכה לז טושיע' שם סעיף ג':
יא ו ז מיי שם הלכה כד טושיע' שם סימן פח סעיף י':
יב ח ט י מיי שם הלכה כג טושיע' שם סימן פה סעיף ד':
יג כ ל מיי פכ"ג שם הלכ' ח טושיע' שם סי' פח סעיף י':

תוספות ר"ד

אם לא היה בה פירות אלו. וכמה היא יפה עשיוו עם אלו הפירות המחוברים בה ואותו המותר הוא של אשה ונתנו הבעל לאשה וילקח בה קרקע והוא אוכל פירות שגדלו ויגמרו. וחכמים סביר פירות המחוברים לקרקע הכל הן שלו ולכשיגמרו הוא תולש ואוכל ואין לאשה כ"א גוף השדה ואין לה זכיה בפירות כלל ואפילו מה שגדלה ברשותה וכך היה סובר גס ר"ש: פשיטא ארעא ובתי ארעא בתי ודקלא בתי ודקלא ואילני דיקלי אילני וגופני אילני. פי' היבא דנפלו לה נכסים דאמון ילקח בהן קרקע ואומר הבעל בית אני רוצה לקנות ששכרו מרובה יותר מן השדה שצריך עבודה רבה הרישה ודוריה ואשה אומרת שדה אני רוצה מפני שהבית הולך וכלא הבית והקרקע וצניח הדין בידי האשה לעכב על הבעל שהיא רוצה דבר שיהא הקרן קיים ולא ילך ויכלה. וכן נמי אם הבעל רוצה דיקלא ששכרו מרובה מן הבית והאשה רוצה בית הדין קים האשה ויזתר הוא עם הבית מן הדיקלי שהרוח בא ועקרין וכן דיקלי ואילני יותר מתקיים הדיקלי ממאר אילנות ואע"פ ששאר אילנות שכן מרובה כדאמרין בפרק החובל גופני קני דיקלי אבל דיקלי לא קני גופני וכו"ש שאר אילנות אף על פי שהאילנות מתקיימים יותר מהגופני מהרה הן מתקלקל ליה ולמקתה והאשה רוצה דבר שיתקיים קרנה. אבל אם הבעל רוצה להחיות אין הבעל יכול לעכב (אבל הרב חזקוני בזה ואומר שאם האשה רוצה להחיות שומעין לבעל) אמא זורחא ופירי כדבור. א"ל פירי וא"ל קרנא פי' אבא הוא יער הצומח עצים ואין קרנא פירות אלא קרעצים עצים מן היער להסקה או לקורות. א"ל פירי חיי. קרעצת העצים הוא הפירי והבעל קוצץ והולך ממנה עצים ואע"פ שכלם יכולו שיאר לאשה קרקע היער ואמר לה קרנא חיי ואינו רשאי לינע בקרן נכסי האשה וכולן הן חשביי קרן וימכרו וילקח בהן קרקע העושה פירות והוא אוכלן. וכן נמי חפירה של דגים הוא ביכר כל הדגים שולוק מהן בכ"י הן פירות. ואם יכלו קרקע הכיכר ישאר לקרן. ואמרי לה קרנא חיי ואין לו לינע בה אלא ימכור כל הכיכר וילקחו בהן קרקע העושה פירות כללא דמילתא גזעו מחליף פירא אין גזעו מחליף פירא

שאיני התם דאיכא עורה.
קנת תימה לרשכ"א דחשיב עורה שזר הא אס היה רוצה לשוחטת אינו יכול:
וְהָרִץ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת בּוֹ.
משמע דזימים וגפנים זקנים עושים קנת פירות מדפריך עלה מעבדים ושפחות ועבדים ושפחות מיירי שעושים קנת מלאכה דאס אינם יכולים כלום מה מכירה שז"ך צינס ועוד דמסיק דפליגי דנפלו לה נשדה שאינה לגמרי מ"ט דמ"ז לא תמכור והא ליכא שזח צית אציה דכיון דנמיינשו לגמרי לא ינית צעל הצדה להשהותם אלא ודאי מיירי כשעושין קנת פירות וקשה לר"י מהא דלמאר צפ' המקבל צ"מ דף קט: דההוא גברא דמשכן פרדסא לחצריה לעשר שנים וקש לה' שנים דפריך למ"ד התם פירא חיי מהא דתנן הכא נפלו לה זימים וגפנים זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע כו' אלמא קרנא חיי דאי פירא חיי יאכל הצעל עינים ומאי פריך הא מיירי שעושין פירות ולהכי חשיב גוף האילן קרנא ולא פירא וה"ה צההוא דמשכן פרדסא דהיכא דלא קש ועושין פירות שלא יקח צ"ח עינים דחשיצי קרנא כל זמן שעושין פירות אחריו ויש לומר דכ"י פריך כיון דלמרי רצנן ילקח בהן קרקע לעזותה הצעל מדפליג רבי יהודה ודמנ שאינה זריכה למכור משום שזח צית אציה א"כ כי יצשו לגמרי נמי קרנא חיי וילקח בהן קרקע דאי פירא חיי אלא דאזלי רצנן ימכרו אדצרנה טוב לו לצעל שיאכל פירות מה שהוא וימתין מעט עד שימצישו לגמרי ויהיו הכל שלו אלא ודאי קרנא חיי:
שגרגא

אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הוציא ולא ישיבע כמה הוציא ויטול פי' על נכסי מלוג של אשתו שאילו הוציא על נכסי צ"ב כיון שאם פחתו פחתו לו אם הותרו הותרו לו כל השבח הוא שלו בין אם נתגרשה בין נתאלמנה הוא של הורשין ואע"פ שאכל כמה שנים מנכסי צאן ברזל ברשותו קיימא ובין הוציא קמעא ובין הוציא הרבה בין אכל בין לא אכל כל השבח שלו ואם אין שם שבח התפסיד כל הוצאותיו כאדם שמוציא על נכסיו ומתני' מיירי בנימ' וכנסו שהשביח כל הנכסים שגדר את השדה או נטע גפנים ואילנות או בנה בתים התם אמרי' מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל והנכסים חוזרים משוכחים לאשה אבל אם זרע את השדה או שהיו אילנות וטענו פירות כגון זימים וגפנים אלו הן פירות שחלוקים בהן דתיק סבר שבח הוריעה וכל פירות המחוברים ביציאתה הן שלו ואע"פ שאכל פירותי' כמה שנים שבח הפירות שגדלו ברשותו הוא לו ור"ש סב' שבח הפירות המחוברים כשבח הקרקע רמי ואם אכל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואם לא אכל אין לו אלא הוצאת ידיו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה אין לו אלא ההוצאה. ואם (השבח) [הוצאה] יתר על (ההוצאה) [השבח] אין לו אלא הוצא' שיעור שבח: וכמה קמעא אמר אביי אפי' גורגרת אחת והוא ששכלה דרך כבוד

עמ:

דקתני ילקח צהם קרקע אין קונין אלא דצר שגזעו מחליף אלמא דצלנות איירי ולפ"ז לא קשה מידי לפי' ר"ח הא דלמאר ר"ג פירא חיי ולא דר"מ אדר"מ דהתם מיירי שמכנסת לו גלימא ופיר גפרית וצריך וקרי פירא למאי דלכיל צעל פירות נכסי מלוג אכל הכא מה שקונין כנספים שנפלו קרי קרנא ומה שאין קונין קרי פירא דדין פירות עליו ולפ"ה קשה דמפרש דאין גזעו מחליף מוכרין דהא גלימא אמר לקמן אע"ג דאין גזעו מחליף דמכסי ציה ואולי וכן פיר גפרית ומחפורת של צריך אמרי רצנן דהוי דצעל אע"ג דאין גזעו מחליף ולר"מ ניחא דלע"ג דאין קונין לכתיילה מנספים אלא דצר שגזעו מחליף כשנפול לה צירושא אין מוקיין אותו למכור אלא אוכל פירות כמו שהיה עד שכלה הקרן כיון שיש שזר קנת כמו צגלימא וכל דדמי ליה:

בכמאן לא ברבנן בו.
השחא משמע דסבר ר' ינאי דוולד צהמת מלוג לאשה וא"ס א"כ לימא ולד צהמת מלוג לאשה וי"ל לרצותא נקט דאפילו כפילה חייא דלשה:
פִּירָא דפִּירָא
לא תקינו ליה רבנן. דוקא צמדי דלמי מעלמא כגון כפל ולד צהמת מלוג אכל פשיטא דפירי דפירא נמי תקינו ליה רצנן דמתנן צהכותב [לקמן פג.] לעולם הוא אוכל פירי פירות עד שיכתוב כו' והא דקאמר משלם תשלומי כפל לאשה היינו כפל לתודיה אכל קרן לצעל תימה דגונב צהמת מלוג צהמה שהיא של אשה חיי הכפל לצעל דהא לא חיי פירא דפירא וגזנן ולד צהמת מלוג דהויא דלשה חיי הכפל לאשה וריצין פירש דכ"ש צהמת מלוג עצמה דהוי הכפל לאשה והכי פי' פירא כיון דלא חיי מעלמא תקינו ליה רצנן והוא הדין פירא דפירא הא פירא דפירא דלמי מעלמא לא תקינו ליה וכל שכן פירא דלמי מעלמא ח:

שאיני התם דאיכא עורה.
קנת תימה לרשכ"א דחשיב עורה שזר הא אס היה רוצה לשוחטת אינו יכול:
וְהָרִץ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת בּוֹ.
משמע דזימים וגפנים זקנים עושים קנת פירות מדפריך עלה מעבדים ושפחות ועבדים ושפחות מיירי שעושים קנת מלאכה דאס אינם יכולים כלום מה מכירה שז"ך צינס ועוד דמסיק דפליגי דנפלו לה נשדה שאינה לגמרי מ"ט דמ"ז לא תמכור והא ליכא שזח צית אציה דכיון דנמיינשו לגמרי לא ינית צעל הצדה להשהותם אלא ודאי מיירי כשעושין קנת פירות וקשה לר"י מהא דלמאר צפ' המקבל צ"מ דף קט: דההוא גברא דמשכן פרדסא לחצריה לעשר שנים וקש לה' שנים דפריך למ"ד התם פירא חיי מהא דתנן הכא נפלו לה זימים וגפנים זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע כו' אלמא קרנא חיי דאי פירא חיי יאכל הצעל עינים ומאי פריך הא מיירי שעושין פירות ולהכי חשיב גוף האילן קרנא ולא פירא וה"ה צההוא דמשכן פרדסא דהיכא דלא קש ועושין פירות שלא יקח צ"ח עינים דחשיצי קרנא כל זמן שעושין פירות אחריו ויש לומר דכ"י פריך כיון דלמרי רצנן ילקח בהן קרקע לעזותה הצעל מדפליג רבי יהודה ודמנ שאינה זריכה למכור משום שזח צית אציה א"כ כי יצשו לגמרי נמי קרנא חיי וילקח בהן קרקע דאי פירא חיי אלא דאזלי רצנן ימכרו אדצרנה טוב לו לצעל שיאכל פירות מה שהוא וימתין מעט עד שימצישו לגמרי ויהיו הכל שלו אלא ודאי קרנא חיי:
שגרגא

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

ולד צהמת מלוג.
שנפלה לה צהמה צירושא וילדה:
תשלומי כפל לאשה.
ולא לצעל.
קס"ד דקסבר אין הוולדות פיירי אלא קרן וילקח בהן קרקע דחיישינן שמא תמות האס ויכלה הקרן:
וולד שפחה מלוג לאשה.
לקמן מפרש טעמא:
פירא.
גוף הוולד:
פירא דפירא.
כפל הצא עליו:
דאינא עורה.
ואין הקרן כלה כולו:
שאם נפגרשה.
והצעל זכה צולדות שהן כפירות תלושין:
נוספג.
לו האשה דמים ונוטלת בני שפחה:
עו נחלצה.
לאכול חלצה:
לגיוזמיס.
הן עיקר שלה להכי נקט להו והוא הדין דשקיל חלצ וולדות:
אולל והולך.
דגצי צהמה איכא עורה וגצי תרנגולת איכא נוטה וגצי דקל כשיצא איכא עליו אכל חיי כולוהו פירות נינהו שמתחדשין תמיד ודרך הנאחסם היא:
עיילא ליה גלימא.
טלית צנכסי מלוג אף על פי שלא שפחתו [צנכזוהן] צנכסי אלא צנזל וצריך להיות קרן שמור לה:
פירא חיי.
כסויו שמכסה הימנו הן פירותיו:
ומיכסי ואולי ציה עד דלני.
והשחקין יהיו לה לקרן:
כמאן.
אמרה רב נתנמן להא דשזירא פורחא חיי ליה קרנא:
כי חיי סנא.
רצנן דפליגי אדר"מ:
המלח והחול.
נפלה לה ירושה על שפת היס חריצין עשוין שמי היס נכנסים בהן והסתמה מייצשטן ועושין מלח והן משרפות מים האמורין צמקרא (יהושע יא) ומתרגמינן חריצי ימא:
והחול.
מקום שנוטלין חול לצנין:
פי' פירות.
ולא אמרינן ימכר אותו מקום וילקח בהן קרקע צר זריעה לפי שאין פריי כלה לעולם וצזא מודה ר"מ:
פיר גפרים.
גומא שחופרין הימנה גפרית. וכן מחפורת של צריך אלו"ס צלע"ז שזועזעין בהן צגדים ומשי ומחפורים אותו צקרקע וסופו לכלות ולהגיע ליסוד קרקע צעלמא:
ר"מ אומר קרן.
וימכר וילקח דצמיו קרקע לפי שפריו כלה:
וחכ"א פירוס.
ומקום הגומא יהיה לה לקרן ומזה יאכל הצעל עד ששילה שזו פריי ודרך הנאחמו והוא הדין לגלימא. ולא דמו לכספים ופירות התלושין שנאכלין מצלי שזר וכל פרוטה ופרוטה הואלי ואינן עושים פרי חייא קרן לעצמה:
היינו ס"ק.
חכמים:
מוזכרים צשעת יליאה.
דלא איירי צהו רצנן לית להו הא דלמאר ר"ש ציילאשה שלה דקסברי מה שגדל צרשותו שלו. ומלוג צשעת יליאה ליכא למימר דפליגי עליה ונימרו שלה דכיון דתלשן הכל מודים שזכה בהן:
מתני' לא סמור.
יכולה היא לעכב:
גב' מחלוקה.
דזימים וגפנים צשדה שלה שנפל לה הקרקע עם האילנות דכי יצשי זימים חיי וילקח לקרן:
אכל צשדה שאינה שלה.
כגון שהיו לאציה זימים

ולד בהמת מלוג.
משלם תשלומי כפל לאשה כמאן לא כרבנן ולא כחנניה דתניא ולד בהמת מלוג לבעל ולד שפחת מלוג לאשה וחנניה בן אחי יאשיה אמר עשו ולד שפחת מלוג כולד בהמת מלוג אפי' תימא דברי הכל ^ב פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן בשלמא לחנניה היינו ^ב דלא חיישינן למיתה אלא רבנן אי חיישי למיתה אפי' ולד בהמת מלוג נמי לא ואי לא חיישי למיתה אפילו ולד שפחת מלוג נמי לעולם חיישי למיתה ושאני בהמה דאיכא עורה אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל י הלכה כחנניה אמר רבא אמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל הלכה כחנניה מודה חנניה י שאם נתגרשה נותנת דמים ונוטלתן מפני ^ג שבח בית אביה אמר רבא אמר רב נחמן י הכניסה לו עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ודקל לפירותיו אוכל והולך עד שתכלה הקרן ^א א"ר נחמן העיילא ליה גלימא פירא חיי מכסי ביה ואולי עד דכליא כמאן כי האי תנא דתניא המלח והחול חיי זה פירות פיר של גפרית מחפורת של צריך ר"מ אומר קרן וחכ"א פירות:
יר"ש
אומר מקום שיפה כחו:
ר"ש
היינו ת"ק אמר רבא י מחוברין בשעת יציאה איכא בנייהו:
מתני'
נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח מהן קרקע והוא אוכל פירות ירשב"ג אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה ^ה שנפלו לה זיתים וגפנים זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ר' יהודה אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה:
גב'
אמר רב כהנא אמר רב מחלוקת שנפלו בשדה שלה אבל בשדה שאינה שלה דברי הכל תמכור משום דקא כליא קרנא מתקוף לה רב יוסף חיי עבדים ושפחות דכי שדה שאינה שלה דמי ופליגי אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב כהנא אמר רב מחלוקת בשדה שאינה שלה אבל י בשדה שלה דברי הכל לא תמכור מפני שבח בית אביה:
מתני'
ההמוציא הוצאות על נכסי אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הוציא ולא אכל ^ו ישיבע כמה הוציא ויטול: גב' וכמה קימעא אמר רבי אסי לאפילו גרוגרת אחת והוא שאכלה ^ז דרך כבוד אמר רבי

שקנה צלא קרקע על מנת שיהיו צקרקע המוכר והלוקח יאכל פירות עד שיצטו:
דברי הכל סמור.
וילקח בהן קרקע ואין אחד מהן יכול לעכב צמכירתן שאין כאן שזח צית אצ היכא דכליא קרנא:
והא עבדים ושפחות כו'.
דכי מיייתי כליא קרנא לגמרי ופליגי דכל זמן דהן קיימין חויא לה ולצית אציה לשם ולתפארת:
מתני' מה שהוליא הוליא.
אס גירשה **גב' רבי**

אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הוציא ולא ישיבע כמה הוציא ויטול פי' על נכסי מלוג של אשתו שאילו הוציא על נכסי צ"ב כיון שאם פחתו פחתו לו אם הותרו הותרו לו כל השבח הוא שלו בין אם נתגרשה בין נתאלמנה הוא של הורשין ואע"פ שאכל כמה שנים מנכסי צאן ברזל ברשותו קיימא ובין הוציא קימא ובין הוציא הרבה בין אכל בין לא אכל כל השבח שלו ואם אין שם שבח התפסיד כל הוצאותיו כאדם שמוציא על נכסיו ומתני' מיירי בנימ' וכנסו שהשביח כל הנכסים שגדר את השדה או נטע גפנים ואילנות או בנה בתים התם אמרי' מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל והנכסים חוזרים משוכחים לאשה אבל אם זרע את השדה או שהיו אילנות וטענו פירות כגון זימים וגפנים אלו הן פירות שחלוקים בהן דתיק סבר שבח הוריעה וכל פירות המחוברים ביציאתה הן שלו ואע"פ שאכל פירותי' כמה שנים שבח הפירות שגדלו ברשותו הוא לו ור"ש סב' שבח הפירות המחוברים כשבח הקרקע רמי ואם אכל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואם לא אכל אין לו אלא הוצאת ידיו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה אין לו אלא ההוצאה. ואם (השבח) [הוצאה] יתר על (ההוצאה) [השבח] אין לו אלא הוצא' שיעור שבח: וכמה קמעא אמר אביי אפי' גורגרת אחת והוא ששכלה דרך כבוד

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

ולד צהמת מלוג.
שנפלה לה צהמה צירושא וילדה:
תשלומי כפל לאשה.
ולא לצעל.
קס"ד דקסבר אין הוולדות פיירי אלא קרן וילקח בהן קרקע דחיישינן שמא תמות האס ויכלה הקרן:
וולד שפחה מלוג לאשה.
לקמן מפרש טעמא:
פירא.
גוף הוולד:
פירא דפירא.
כפל הצא עליו:
דאינא עורה.
ואין הקרן כלה כולו:
שאם נפגרשה.
והצעל זכה צולדות שהן כפירות תלושין:
נוספג.
לו האשה דמים ונוטלת בני שפחה:
עו נחלצה.
לאכול חלצה:
לגיוזמיס.
הן עיקר שלה להכי נקט להו והוא הדין דשקיל חלצ וולדות:
אולל והולך.
דגצי צהמה איכא עורה וגצי תרנגולת איכא נוטה וגצי דקל כשיצא איכא עליו אכל חיי כולוהו פירות נינהו שמתחדשין תמיד ודרך הנאחסם היא:
עיילא ליה גלימא.
טלית צנכסי מלוג אף על פי שלא שפחתו [צנכזוהן] צנכסי אלא צנזל וצריך להיות קרן שמור לה:
פירא חיי.
כסויו שמכסה הימנו הן פירותיו:
ומיכסי ואולי ציה עד דלני.
והשחקין יהיו לה לקרן:
כמאן.
אמרה רב נתנמן להא דשזירא פורחא חיי ליה קרנא:
כי חיי סנא.
רצנן דפליגי אדר"מ:
המלח והחול.
נפלה לה ירושה על שפת היס חריצין עשוין שמי היס נכנסים בהן והסתמה מייצשטן ועושין מלח והן משרפות מים האמורין צמקרא (יהושע יא) ומתרגמינן חריצי ימא:
והחול.
מקום שנוטלין חול לצנין:
פי' פירות.
ולא אמרינן ימכר אותו מקום וילקח בהן קרקע צר זריעה לפי שאין פריי כלה לעולם וצזא מודה ר"מ:
פיר גפרים.
גומא שחופרין הימנה גפרית. וכן מחפורת של צריך אלו"ס צלע"ז שזועזעין בהן צגדים ומשי ומחפורים אותו צקרקע וסופו לכלות ולהגיע ליסוד קרקע צעלמא:
ר"מ אומר קרן.
וימכר וילקח דצמיו קרקע לפי שפריו כלה:
וחכ"א פירוס.
ומקום הגומא יהיה לה לקרן ומזה יאכל הצעל עד ששילה שזו פריי ודרך הנאחמו והוא הדין לגלימא. ולא דמו לכספים ופירות התלושין שנאכלין מצלי שזר וכל פרוטה ופרוטה הואלי ואינן עושים פרי חייא קרן לעצמה:
היינו ס"ק.
חכמים:
מוזכרים צשעת יליאה.
דלא איירי צהו רצנן לית להו הא דלמאר ר"ש ציילאשה שלה דקסברי מה שגדל צרשותו שלו. ומלוג צשעת יליאה ליכא למימר דפליגי עליה ונימרו שלה דכיון דתלשן הכל מודים שזכה בהן:
מתני' לא סמור.
יכולה היא לעכב:
גב' מחלוקה.
דזימים וגפנים צשדה שלה שנפל לה הקרקע עם האילנות דכי יצשי זימים חיי וילקח לקרן:
אכל צשדה שאינה שלה.
כגון שהיו לאציה זימים

ולד בהמת מלוג.
משלם תשלומי כפל לאשה כמאן לא כרבנן ולא כחנניה דתניא ולד בהמת מלוג לבעל ולד שפחת מלוג לאשה וחנניה בן אחי יאשיה אמר עשו ולד שפחת מלוג כולד בהמת מלוג אפי' תימא דברי הכל ^ב פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן בשלמא לחנניה היינו ^ב דלא חיישינן למיתה אלא רבנן אי חיישי למיתה אפי' ולד בהמת מלוג נמי לא ואי לא חיישי למיתה אפילו ולד שפחת מלוג נמי לעולם חיישי למיתה ושאני בהמה דאיכא עורה אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל י הלכה כחנניה אמר רבא אמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל הלכה כחנניה מודה חנניה י שאם נתגרשה נותנת דמים ונוטלתן מפני ^ג שבח בית אביה אמר רבא אמר רב נחמן י הכניסה לו עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ודקל לפירותיו אוכל והולך עד שתכלה הקרן ^א א"ר נחמן העיילא ליה גלימא פירא חיי מכסי ביה ואולי עד דכליא כמאן כי האי תנא דתניא המלח והחול חיי זה פירות פיר של גפרית מחפורת של צריך ר"מ אומר קרן וחכ"א פירות:
יר"ש
אומר מקום שיפה כחו:
ר"ש
היינו ת"ק אמר רבא י מחוברין בשעת יציאה איכא בנייהו:
מתני'
נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח מהן קרקע והוא אוכל פירות ירשב"ג אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה ^ה שנפלו לה זיתים וגפנים זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ר' יהודה אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה:
גב'
אמר רב כהנא אמר רב מחלוקת שנפלו בשדה שלה אבל בשדה שאינה שלה דברי הכל תמכור משום דקא כליא קרנא מתקוף לה רב יוסף חיי עבדים ושפחות דכי שדה שאינה שלה דמי ופליגי אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב כהנא אמר רב מחלוקת בשדה שאינה שלה אבל י בשדה שלה דברי הכל לא תמכור מפני שבח בית אביה:
מתני'
ההמוציא הוצאות על נכסי אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הוציא ולא אכל ^ו ישיבע כמה הוציא ויטול: גב' וכמה קימעא אמר רבי אסי לאפילו גרוגרת אחת והוא שאכלה ^ז דרך כבוד אמר רבי

שקנה צלא קרקע על מנת שיהיו צקרקע המוכר והלוקח יאכל פירות עד שיצטו:
דברי הכל סמור.
וילקח בהן קרקע ואין אחד מהן יכול לעכב צמכירתן שאין כאן שזח צית אצ היכא דכליא קרנא:
והא עבדים ושפחות כו'.
דכי מיייתי כליא קרנא לגמרי ופליגי דכל זמן דהן קיימין חויא לה ולצית אציה לשם ולתפארת:
מתני' מה שהוליא הוליא.
אס גירשה **גב' רבי**

אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הוציא ולא ישיבע כמה הוציא ויטול פי' על נכסי מלוג של אשתו שאילו הוציא על נכסי צ"ב כיון שאם פחתו פחתו לו אם הותרו הותרו לו כל השבח הוא שלו בין אם נתגרשה בין נתאלמנה הוא של הורשין ואע"פ שאכל כמה שנים מנכסי צאן ברזל ברשותו קיימא ובין הוציא קימא ובין הוציא הרבה בין אכל בין לא אכל כל השבח שלו ואם אין שם שבח התפסיד כל הוצאותיו כאדם שמוציא על נכסיו ומתני' מיירי בנימ' וכנסו שהשביח כל הנכסים שגדר את השדה או נטע גפנים ואילנות או בנה בתים התם אמרי' מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל והנכסים חוזרים משוכחים לאשה אבל אם זרע את השדה או שהיו אילנות וטענו פירות כגון זימים וגפנים אלו הן פירות שחלוקים בהן דתיק סבר שבח הוריעה וכל פירות המחוברים ביציאתה הן שלו ואע"פ שאכל פירותי' כמה שנים שבח הפירות שגדלו ברשותו הוא לו ור"ש סב' שבח הפירות המחוברים כשבח הקרקע רמי ואם אכל מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואם לא אכל אין לו אלא הוצאת ידיו על התחתונה אם השבח יתר על ההוצאה אין לו אלא ההוצאה. ואם (השבח) [הוצאה] יתר על (ההוצאה) [השבח] אין לו אלא הוצא' שיעור שבח: וכמה קמעא אמר אביי אפי' גורגרת אחת והוא ששכלה דרך כבוד

מסורת הש"ס

א) וצ"ק פט. ג) ויבמות סו. א) לקמן קא. ד) צ"מ קט. ט) שם לט. ו) ועי' מוס' לקמן. פ. ד"ה יטענ'. ו) וקדוש מה. ח) ועי' מוס' צ"ק פט. ד"ה פירא.

גליון הש"ס

גב' דלא חיישינן לפיתה. עי' עשר מהלך פ"ד מהלכות פיה הלכה טז ד"ה דע:

לעזי רש"י

אלו"ם. צריך.

מוסף רש"י

נפלו לה. לאשה. משמעת מנח אציה ונפלו לה צירושא (ב"מ קט). המוציא הוצאות על נכסי אשתו. נכסי מלוג שהוא אוכל פירות והקנן שלה. המוציא הרבה ואכל קימעא. פירות קימעא קרנא שמת אלו שגרשה (ב"מ טז).

תוספות ר"ד (המשך)

כלים הראוין להשתמש בה שומרין הוא פריין ויחשמש בהן בעוד ונפלו לה צירושא וישיביו השכרים יהיה קרן שלה תניא המלח והחול הי"ז פירות נפרות ומחפורת של צריך ר"מ אומר קרן וחכ"א פירא. פי' הר שחופרים ממנו מלח או חול לזוכיות וי"ה תלושות וכסף ר"מ אומר המלח פירא שכל מה שאתה חופר ולוקח משם החר אינו כלה וזו פריי של אותו מקום ילקח ממנו חול ומלח ודומה לו מחצב שחורבים אבנים ממנו אבל בגפרית ומחפורת של צריך שאין כל החר גפרית וצריך אלא מקום ידוע הוא שימצא בו גפרית וצריך כמזוה שחופרים בה עצרות תלושות וכסף ר"מ אומר הכל קרן שאם יסלק משם יצריך והגפרית שוב לא ימכר והולכי הכל הוא קרן לאשה וחכ"א פירות שאם יכלו הצריך והגפרית ישאר מקומם קרן לאשה:
ר"ש
אומר וכו'. ר"ש היינו ת"ק ששניהם אמורים שפירות המחוברים לקרקע הן של בעל. ומהדר מחוברים בשעת יציאה איכא בנייהו. פי' שר"ש אומר בשעת יציאה הן שלה. ותיק' לא איירי [בזה] וקסבר לא שגדול ברשות הבעל ה"ח שלו. וק"ל יחיד ורבים הלכה כרבים:
מתני'
נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זימים וגפנים זקנים ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. ר"מ אומר ל"ה מפני שהן שבח בית אביה. פי' האשה מעכבת שר"ש אומר בשעת יציאה הן שלה. ותיק' לא איירי [בזה] וקסבר לא שגדול ברשות הבעל ה"ח שלו. וק"ל יחיד ורבים הלכה כרבים:
מתני'
נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זימים וגפנים זקנים ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. ר"מ אומר ל"ה מפני שהן שבח בית אביה. פי' האשה מעכבת שר"ש אומר בשעת יציאה הן שלה. ותיק' לא איירי [בזה] וקסבר לא שגדול ברשות הבעל ה"ח שלו. וק"ל יחיד ורבים הלכה כרבים:
מתני'
נפלו לה עבדים ושפחות זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רשב"ג אומר לא תמכור מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה זימים וגפנים זקנים ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. ר"מ אומר ל"ה מפני שהן שבח בית אביה:
מתני'
המוציא הוצאות על נכסי